

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis

Marca, Pierre de

Parisiis, 1681

III. De singulari primatu Petri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14704

ante solennia purificationis. Porro post purificationem abiit in Nazareth, ut tradit Lucas. Qui sanè non pugnat cum Matthæo, cujus evangelium legerat. Ideo quam iste fugam in Ægyptum descripserat, ille omisit, & vicissim exposuit purificationis solennia à Matthæo prætermissa. Itaque significat expleta purificatione, post reditum ex Ægypto scilicet, Christum in Nazaretho constitutam & fixam habitationem habuisse, non autem in Bethlehemo, licèt in eo oppido natus esset.

E X E R C I T A T I O

De singulari primatu Petri.

I. **C**ONTINGIT plerunque curiosis antiquitatis investigatoribus ut novarum observationum publicandarum libidine correpti, ad inficetas & absurdas opiniones amplectendas descendant: quas si à novitatis cupidine vacuo & libero animo expenderent, ipsi eas respuerent primi, & suæ auctoritatis pondere compressas perpetuo silentio damnarent. Ejus generis est sententia recentioris cujusdam, qui non infimum inter eruditorum subsellia locum occupat. Exciderat illi, in commentatione quadam, ut Petri & Pauli

Apostolorum, tamquam duorum Romanae Ecclesiae capitum, societatem in unum caput coalescentem adnotaret. Non tulit impune hallucinationem illam, quae statim ab eruditissimo viro Isaacio Haberto tunc Parisiensis Ecclesiae Theologo, dein Vabrensi Episcopo, libello ea de re publicato, castigata est. Illi contumeliae, ut ipse interpretabatur, amovendae novam & specialem lucubrationem scriptor anonymus insumpsit: qua Petri & Pauli in Romano pontificatu consortium, binosque illos Apostolos duo ejus Ecclesiae capita ex aequo asserere conatus est. Versutis cavillationibus, & detortis patrum testimoniis, incautis lectoribus imponere tentantem robusta disputatione nuper infregit R. Pater Diana: cujus multiplici & variae lectioni limatoque judicio quantum debeat Ecclesia Christiana, nec ipsos latet qui literas non noverunt; quorum pavidas mentes consulti de rebus gravissimis theologiae moralis magistri, interposito Dianae nomine sapissime recrearunt.

II. Ut mihi neque sententiae ferendae in disceptationibus ecclesiasticis jus aliquod nondum competit, neque vacat per otium, arduis reipub. negotiis ex Regis Christianissimi mandatis in Cataloniae principatu districto, de proposita qua-

stione velut uni ex cœtu inquirentium veritatem tractare, ita viro eruditissimo, qui à me quid de ea re videatur humanissimis literis percontatus est, non respondere, nefas omnino esse duxi.

Quare sententiam meam iis verbis temperabo ut absit & à subtilitate & tricis veritæ disputationis & à tædio morosæ longiorisque exercitationis. Attamen quemadmodum in veritate vindicanda mihi cum recentiorum & veterum dogmatibus conveniet, ita in re ipsa explicanda antiquorum patrum locutiones cum hodiernis loquendi formulis comparatas usurpabo. Quod institutum momenti majoris esse facile quisque perspiciet qui motas à sectariis in hujusmodi disputatione controversias non aliunde ferè originem sumpsisse sciet quàm ex ea suspicione quam sibi volentes ingesserunt, ex mutatis locutionum formulis immutatas esse quæstionum theologicarum definitiones.

III. Ad propositæ autem opinionis disjunctionem tria capita explicanda sunt. Primum est, Petri Apostoli comparatio cum ceteris Apostolis, atque adeo ipso Paulo Apostolo. Secundum est, in quo Paulus reliquis Apostolis antecelluerit. Tertium, quid ex Petri & Pauli auctoritate in Ecclesiam Romanam derivatum fuerit.

Quod attinet ad primi capitis inspectio-
nem, res est ore Christi summi omnium
magistri & iudicis apud Matthæum &
Ioannem decisa. Collegii apostolici prin-
ceps constitutus est Apostolus, in petram
Ecclesiæ ædificandæ designatus, traden-
darum clavium pollicitatione, reliquis
Apostolis præsentibus, specialiter illi fa-
cta, & demum pascendarum ovium cura
& sollicitudine illi demandata, verbis
utrobique ad Petrum solum directis.

Variis hinc inde explicationibus huius
argumenti vis dissipari vel augeri solet; sed
præstat veterum auctoritati, qui ex profes-
so in hos locos incubuerunt, obsequentes
cedere. Cyprianus, Optatus, Pacianus,
Hieronymus, & Augustinus, inter cete-
ros, duo quædam certissima ponunt, pari
quidem consortio honoris & potestatis
præditos fuisse Apostolos, Petrum scili-
cet & reliquos, sed originem unitatis à
Christo in Petro constitutam, ut unitas
Ecclesiæ à Petro incipiens manifestaretur
& Christi auctoritate disponderetur, ut lo-
quitur Cyprianus, ex æquo super omnes
Apostolos Ecclesiæ soliditatem fundatam,
sed caput in Petro inter duodecim electo
constitutum, ut schismatis tolleretur oc-
casio, ait Hieronymus. Nempe ut una ef-
set Ecclesia seu cathedra Petri, nec Apo-

stolorum singuli suam sibi Ecclesiam & cathedram assererent à Petri communione alienam, ut observat Optatus. Quia licet claves omnibus Apostolis datæ eorumque successoribus, eas tamen Christus soli Petro sponndit, qui Ecclesiæ personam figurata generalitate referebat; ideoque semper in eo primatus collegii apostolici fulgentiori gratia emicuit, ex Augustino, ut ex uno unitas fundaretur, ut notat Pacianus.

IV. Qui legit veteres, satis agnoscit me ab eorum verbis non discessisse. Quare si nos illis accommodare velimus, non inficiabimur inter Apostolos fuisse consortium honoris & potestatis. Dignitas apostolatus in eo versabatur ut designati à Christo Apostoli per universum orbem evangelii veritatem spargerent, testes mysteriorum à se inspectorum, populos, quæ Iudæos, quæ gentiles, in fide Christi erudirent, sacramentis pascere, Episcoporum ministerio munirent. Itaque nulla reperiri potest in Petro præ ceteris prærogativa, quod attinet ad prædicationis vel sacerdotii manus, nec etiam quoad potestatem Ecclesiarum instituendarum, nempe præficiendo illis Episcopos & Presbyteros, vel etiam in reos monitionibus & censura divina, ut loquitur Tertullianus, animadvertendo.

V. Quod erit ergo jus eximium Petri? Anne ut de persona ipsa Apostolorum iudicium ferat? Sed eorum status, qui summa erant præditi potestate, & à fide deficere à Deo eruditi non poterant, à supremæ in Petro jurisdictionis usu eos eximebat. Attamen majestatem ejus, ut capitis à Christo constituti, duobus præcipue modis colere debebant.

VI. Primus modus colendæ in Petro primatus dignitatis versabatur in communionem cum capite retinenda. Quæ communionis necessitas dupliciter spectari poterat; vel habita ratione Apostolorum, qui ex officio ad communionem cum Petro ut capite conservandam tenebantur; vel etiam ratione habita Ecclesiarum quas per provincias ipsi instituebant ea lege ut Petrum tanquam Ecclesiæ caput respicerent, ejusque regimini subjicerentur. Ist hæc quam observari necessitas verbis Christi præscripta est. Etenim ut Ecclesiæ unitatem solidaret, uni claves tradidit, ut docent veteres superiùs laudati; & super Petrum, ædificandæ Ecclesiæ petram dictum, totius ædificii compagem imposuit. Quare nullus cœtus poterat esse legitimus, nullus Ecclesiæ pastor admitti, qui à Petro, id est, ab ejus communionem discederet. Constantiam fidei Ecclesiæ quidem

suæ Christus solenni formula pollicetur, adeo ut inferorum vires eam expugnare non possint; sed illi Ecclesiæ hoc privilegium spondit quæ ædificata esset supra petram, quæ fundamento illo niteretur. Quare si quis immobilem pietatem & integram fidei professionem etiam hodie deprehendere velit, accendendum illi est ad illius Ecclesiæ corpus quod communionem Petri amplectatur, quod à petræ soliditate non desciscat. Ceteri cœtus per orbem sparsi, qui se à capite fœdo diffidio removerunt, hæresibus patent, ut in oriente & occidente dolentes cernimus.

VII. Secundus modus colendi primatus is erat, ut causas communes ad universalis Ecclesiæ disciplinam pertinentes Apostoli ad eum tamquam ad collegii & Ecclesiæ principem discutiendas referrent. Quod factum à Paulo in quaestione de rituum Iudaïcorum usu à gentilibus ad fidem conversis retinendo vel repudiando; quæ à Petro in Apostolorum Concilio jus relationis cum prærogativa suffragii more Principum Romanorum exercente, Iacobo dein ceteris in ejus sententiam euntibus, decisa fuit. Quare rectissimè à Leone primo explicata est primatus in Petri persona auctoritas, nempe ut eadem potestas quæ reliquis quo-

*Vide lib. 5.
De concord.
Sacerd. &
Imp. cap. 7.*

que Apostolis concessa fuit à Christo, in Petro sit *principaliter* collocata, unde proficiscitur ut in eo consortio fuerit *quædam discretio potestatis*, ut ait Leo, ea scilicet quæ in primatus prærogativa versatur, quæque ad gravium causarum relationem & ad communionis cum capite necessitatem ceteros adigit.

VIII. Cùm autem caput in Ecclesia constitutum fuerit à Christo ad schismatum & dissidiorum occasionem tollendam, ut observat Hieronymus, hinc fit veram esse & certissimam definitionem istam, Ecclesiam Christianam acephalam esse non posse, illiusque statum jure divino esse monarchicum, ut loquebatur Gerson, ne alioqui quotidianis divisionibus proscindatur. Quare Petri privilegium reale fuit, in Ecclesiæ perpetuum commodum; non autem personale, cujus generis erat reliquorum Apostolorum dignitas. Hi namque Ecclesias per varias orbis provincias instituentes, singulas suis finibus circumscriptas Episcopis propriis regendas committebant, sicque munere à Christo sibi delatoungebantur. Hoc est quod recentiores volunt cùm in Petro potestatem ordinariam, quæ ad successores manat, agnoscunt, in reliquis verò Apostolis delegatam seu extraordina-

riam, quæ morte extinguitur. Quod illi locutione à jure petita docent, nos alia phrasi juridica quoque, sed faciliori expressimus; nempe privilegium primatus Petri fuisse perpetuum, cum forma Ecclesiæ, quæ perpetua esse debet, & ab hominibus mutari non potest, instituta fuerit in collegio apostolico unâ cum suo capite.

IX. Primitivæ illius institutionis rationem secuti sunt Apostoli, qui conditis à se Ecclesiis per provincias *formam Petri* præposuerunt, ut loquitur Leo I. id est, distributione episcopatum per provincias Romanas facta, singulis Episcoporum provincialium conventibus unum Episcopum præfecerunt qui caput & Primas esset totius cœtus, ut alibi scripsisse memini, per quos ad unam Petri sedem universalis Ecclesiæ cura conflueret, quemadmodum idem Leo adnotavit.

*Vide lib. 1.
De concord.
c. 2.*

X. Post collegii apostolici institutionem accessit Paulus à Christo ipso ordinatus Apostolus, nempe ut pari cum ceteris frueretur privilegio honoris & potestatis, non autem ut superior esset Petro, aut eum à jure primatus, quo Christus illum ornaverat, dejiceret.

XI. Quæ professi sumus de comparatione Petri cum ceteris Apostolis juxta

mentem & verba veterum, sic explicant recentiores; Apostolos pares fuisse inter se cum Petro in gradu apostolatus, sed non in regimine, quod soli Petro compe- rebat. Id autem intelligendum est, ut su- præ monui, principaliter, communionis atque relationis necessitate; ne alioqui reliquorum Apostolorum jus ad instituen- das & regendas Ecclesias à Christo illis indultum infringatur.

XII. Secunda inspectio, de privile- gio Pauli, in pauca sed illustra verba con- trahi potest. Erudiendarum gentium mu- nus, quod omnibus Apostolis inunctum erat à Domino, illi specialiter concredi- tum est, quemadmodum Iudæorum insti- tutio Petro imposita, ut ipsemet Paulus observavit. Quod ita accipiendum est, ut liberum quoque fuerit Paulo cum Iudæis colloqui, & Petro gentiles erudire; ut factum ab utroque Apostolo & acta & epistolæ testantur.

XIII. Altera quoque prærogativa doctrinæ viguit Paulus, qui singularis eru- ditionis ornamentis instructus, & profa- nam liberaturam cive Romano dignam & Iudaicæ disciplinæ apparatus ad pedes Gamalielis congestum, scriptis sermoni- búsque suis expressit, & expansis sibi à Christo mysteriorum arcanis, ceteros re-

velationum magnitudine supergressus est. Vnde ab Augustino clavis scientiæ huic Apostolorum Principi eleganter tribuitur, quemadmodum Apostolorum omnium summo clavis potentiæ.

XIV. Peragratis Iudææ, Syriæ, Asiæ, Macedoniae, Achaiae, & Illyrici spatiis, & quamplurimis in Ecclesiarum fundatione exhaustis laboribus, *ut adimpleret ea quæ deerant passionibus Christi*, ad urbem Romam, verbo informaturus quos scriptis antea literis confirmaverat Romanos, intrepidus præco religionis accessit; quoniam, ut notavit Chrysostomus homil. I I. ad Romanos, omnium Ecclesiarum sollicitudine sibi injuncta, necessarium erat ut ad dominæ urbis regimen & gubernationem sese ingereret.

XV. Hic sese materia aperit de tertio capite agendi inquirendique quid auctoritatis Ecclesiæ Romanæ contulerint Petrus & Paulus. Sanè de Petro nullus est ambigendi locus quin apostolicæ cathedræ principatus, qui semper in Romana Ecclesia viguit teste Augustino, ex Petri primatu profluxerit. Hoc docent Concilium Ephesinum & Calchedonense, Operatus, Augustinus, Valentiniani constitutio, & omnes antiqui. Ratio verò est in promptu. Quoniam Petrus Romanam Ec-

clesiam præfens rexit, & in ea regenda mortem oppetendo, eam sibi propriam & peculiarem fecit. Quemadmodum Ioannes Apostolus Ephesinæ Ecclesiæ Episcopus dicitur, non autem Paulus: quia licet iste Ephesios verbo & scriptis in fide erudierit, ab ea tamen urbe discessit, aliis doctrinæ pabulum erogaturus, Ioannes verò in regenda & administranda Ephesina Ecclesia ad necem usque perseveravit. Immo verò solidæ dioceseos sive regionis Asianæ curam septem Episcopis in eo tractu per totidem civitates constitutis, quos in Apocalypsi recenset, studiosissimè gessit. Quò respexit antiquus auctor apud Photium in Bibliotheca.

Quare à Cypriano *locus Petri* dicitur illius Ecclesiæ pontificium, & Romana Ecclesia, *principalis*, unde unitas sacerdotalis exorta est. Illo exemplo cathedram Petri dixere Ecclesiæ Romanæ sedem Optatus, Augustinus, Hieronymus, & orientaliun plerique, Basilius, Nazianzenus, Antiocheni Concilii Patres apud Eusebium, Synodi Ephesina, Calchedonensis, Quinta, Sexta, Septima, Octava, & generaliter tractatores omnes qui Romanæ Ecclesiæ dignitatem attigerunt, illam ad Petri primatum referunt.

XVI. Hinc est quòd à sede Romana
veneranda

venerandæ communionis jura manare observat Ambrosius in epistola synodica Concilii Aquileiensis, & communionis cum ea sede & Petri cathedra necessitatem urgent Irenæus & Hieronymus. quod jus inter cetera primatus Petri privilegia observavimus. Dubiarum sanè causarum relationem Romanæ sedi faciendam ex divina auctoritate, ex veteri traditione, & secundum canones profitentur, non solum Siricius & Innocentius I. unà cum Conciliis Milevitano & Africano, sed etiam Cyrillus Alexandrinus. Primatus iste Petri privilegio innixus, in aliis causarum figuris, prout Ecclesiæ utilitas exigebat, sese tandem patefecit, consentientibus Episcopis & memoriam Petri honorantibus, ut loquitur Concilium Sardicense.

*Vide lib. 7.
De concord.
c. 3. §. 8.*

XVII. Paulum verò in Romana Ecclesia instituenda quas partes egisse dicemus? Sanè, ut opinor, Apostoli plenum officium in ea formanda implevit, atque adeo Episcopi. quod munus cum apostolatu conjunctum erat. Ac proinde, si ex regula quam superius proposui metienda est antiqua illa Episcoporum institutio, verè & propriè Paulus Romanæ Ecclesiæ Episcopus fuit. In ea etenim regenda diù laboravit, eamque sanguine pro veritate

E

quam docuerat profuso decoravit. Quare Epiphanius disertè Petrum & Paulum Episcopos Romanos vocat. Cui præiverat Irenæus, qui successionem Pontificum Romanæ Ecclesiæ describens, Petrum & Paulum primos enumerat, à quibus ceteros deinceps ad suam ætatem recenset: quem sequitur Eusebius, Clementi tertium à Petro & Paulo in Romano episcopatu locum assignans.

XVIII. Et ne quis offendatur, ac si duorum Episcoporum societate Ecclesiæ unitas & vetus disciplina læderetur, quæ suum cuique Ecclesiæ Episcopum eumque singularem præficit, observandum est hanc politiam synodo Nicænæ deberi, quæ canone lato ne plures uni Ecclesiæ præponerentur Episcopi, prudenter ad tollendas diffidiorum occasiones prohibuit. Alius mos Apostolorum temporibus vigeat, qui majoribus & insignioribus civitatibus plures Presbyteros sive Episcopos præficiabant; ut mutuis auxiliis suffulti, ad propagandam in suburbanas regiones fidem sufficerent. Vnde Pauli exhortatio ad presbyterium Ecclesiæ Ephesinæ his verbis concipitur: *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Antiquum etenim illud presbyterium

ex pluribus Episcopis conflatum erat, sic exigente temporum ratione, ita tamen ut unus ceteris præemineret: quod ab Apostolis ipsis introductum, qui tandem quoque solos Presbyteros secundi gradus ad conflandum presbyterium seu mavis Ecclesiæ senatum adhibuerunt. qua de re copiosius alibi à nobis disputatum.

XIX. Interim ad præsentem quæstionem id observasse sufficiet, non alienam esse à praxi Apostolorum plurium unius Ecclesiæ Episcoporum communionem. In Romana verò non erat quòd aliqua offensus ex illa Petri & Pauli societate timenda esset. Præterquam quòd enim duo illi Apostoli gratia divina afflati nihil spirare poterant præter concordiam apostolicam, illud quoque intercedebat mutua pacis vinculum, nempe officium communionis cum Petro retinendæ, ut unitas Ecclesiæ in Petri primatu fundata servaretur. Duo ergo in solidum Romanæ Ecclesiæ Episcopi, Petrus, & Paulus, sed ita ut Petrus collegii apostolici caput & princeps suam quoque dignitatem tueretur.

XX. Ex hoc episcopatu Pauli manavit ut Hieronymus Damasum Apostolos honore sequi dixerit, Romani quoque Pontifices inter cetera sedis suæ decora hoc quoque posuerint, se Vicarios esse Pe-

tri & Pauli, eorumque throni successores, ut loquitur Hadrianus I. in epistola ad Constantinum & Irenem Imperatores. Quem imitatus est Gregorius VII. qui se in Petri & Pauli throno sedere jactat in formula excommunicationis contra Henricum Imperatorem. Scio non ineptè dici à plerisque Pontifices Romanos succedere Petro in plenitudine potestatis, Paulo verò in plenitudine *legalitatis seu scientiæ*, ut loquebatur Ioannes de Capistrano. Quæ ratio Pontifices quoque movere potuit ut Pauli mentionem non omitterent, cui ab antiquis patribus doctrinæ principatum tributum non ignorabant. Vnde insignis reverentia conciliabatur Romanæ sedi: quæ cum ceterarum Ecclesiarum non solum mater esset, sed magistra quoque, in eo magisterio auctorem suum laudare posset gentium præcipuum doctorem. Qua ratione octava synodus Romanam Ecclesiam commendat quòd eam Petrus & Paulus, summi Apostolorum apices, præ ceteris Ecclesiis extulerint. Sed nihil vetat, ut monui suprà, quin etiam episcopalem auctoritatem, qua fungebatur Paulus, in Romanos Pontifices transferit. Apostolicam quippe communicare non potuit, quæ morte extinguebatur. Petrus quoque episcopalem auctoritatem

ad Romanos Episcopos transtulit, & præ-
 terea capitis prærogativam, id est, jus uni-
 versalis regiminis confusum cum episcopa-
 li gradu. Alioqui, nisi successio isthæc auc-
 toritatis à Paulo derivatæ admittatur, æ-
 grè ac ne vix quidem explicari potest for-
 mula illa quam à temporibus Nicolai I. id
 est octingentis ferè abhinc annis summi
 Pontifices usurpant cùm aut excommuni-
 catione reos defigunt, aut à peccatis cle-
 menter absolvunt. Vtrumque enim se Pe-
 tri & Pauli auctoritate decernere testan-
 tur. quod nisi ex successione Pauli in epif-
 copatu interpretationem recipiat, frigi-
 diùs dictum videbitur. Labores enim ad
 erudiendam fundandamque Ecclesiam
 Romanam à Paulo suscepti, & fusus in ur-
 be Roma cruor, ut ad sedis dignitatem au-
 gendam ornandamque maximè confe-
 runt, ita ad auctoritatem impertiendam
 nihil aut parum pertinere videntur.

XXI. Hanc auctoritatis à Petro &
 Paulo deductæ communionem impressæ
 octingentis abhinc annis in bullis plum-
 beis utriusque Apostoli imagines testan-
 tur, Paulo ad dexteram Petri collocato:
 unde præcipui quoque honoris Paulo im-
 pensi argumenta quidam trahunt. Absur-
 dè. Quod enim latus dextrum videtur, si
 Pauli imago cum Petri imagine compare-

tur, est latus sinistrum, si referatur ad infipientes. Ex qua relatione sæpe metendus est honoris gradus in conventibus publicis. Hinc profectum ut Episcopus in parte chori sedeat quæ dextra est ingredientibus, & tamen respondet cornu sinistro altaris. In quo sinistrum & dextrum latum nuncupamus respectu habito ad divini numinis præsentiam, ac si Dei majestas ibi federet, veluti super Cherubim, ut in veteri instrumento, vel Christi corpus vultu ad populum obverso ibi confisteret. Olim eadem ratio habita est cum loca assignarentur in Ecclesia viris & mulieribus. Pars enim dextra viris data, sinistra mulieribus, inspecta ingressus ad templum positione; ut patet ex antiquis inscriptionibus. Idem observatur quotidie in Gallia, in solenni magistratum cœtu, cum ad Ecclesias conveniunt. Qui enim apud eos eminentiores, locum chori dextrum, qui respondet cornu sinistro altaris, ut dixi, occupant: reliqui verò sinistrum latus, quod respondet cornu altaris dextro. Ex hac quoque ratione ingressus tractum ut in auditorio publico senatum sive Parliamentorum Gallix, Præsides id latus occupent quod sinistrum est, si confessus ordo à personis sedentium ducatur: quod tamen respondet lateri dextro ad-

stantis cœtus. Quod splendidius eminet Rege in Senatu Parisiensi sedente pro tribunali. Ad ejus namque sinistram confident Pares Franciæ ecclesiastici, quibus præcipuus honos defertur; Duces verò dextram occupant: quæ latera vices mutant habita adstantium ratione, ita ut eorum dexteræ respondeat ordo Parium ecclesiasticorum. Aliud obtinebat in antiquis synodis generalibus; ubi proposita in medio confessu sacrosancta evangelia vices Christi præsentis gerebant; ad cujus dexteram Legati summi Pontificis confidebant, quæ tamen ingredientibus erat sinistra. Possent isthæc observatio variis testimoniis ex antiquitate petitis in utramque partem illustrari, nisi satius esset ex præsentis usu confirmasse locum imagini Pauli in bullis plumbeis destinatum secundum esse censendum, priorem obtinente Petro ratione primatus, ut decebat.

XXII. Ex iis quæ huc usque proposuimus apertissimè consequitur assertum à recentiore dogma in eo peccare quòd duo capita Petrum & Paulum in Ecclesia Romana *ex æquo* constituere videatur. Duo capita sive duo Episcopi ferri possunt ex mente veterum & mediæ ætatis auctorum, & ex eo qui hodie viget formularum usu. Sed additamentum illud, *ex æquo*, spon-

gia deleri debet, vel potius cauterio inu-
ri; quia primatum, quem in regimine uni-
versalis Ecclesiae solus Petrus obtinuit ex
ore ipso Christi, per indebitam compara-
tionem cum primatu Pauli, qui versaba-
tur in solo ecclesiasticae institutionis ma-
gisterio, ut loquitur Maximus Taurinensis,
penitus labefactat.

Quare non solum à traditione antiquo-
rum patrum alienam, sed etiam juri di-
vino contrariam propositionem illam
censeo.

D I S S E R T A T I O

*De discrimine clericorum & laicorum ex jure
divino, & de forma regiminis à Chri-
sto instituta in Ecclesia.*

C A P V T P R I M V M.

I. **E**CCLESIAE Christianae corpus in
duas praecipuas partes ab antiquis
divisum fuit, in clericos scilicet atque lai-
cos. Nec dubitandum puto quin haec no-
mina, Graecae cum sint originis, ab ipsis
Apostolorum temporibus ex Graecarum
scripturarum usu inducta fuerint. Eorum
mentio frequens in canonibus apostoli-
cis, quorum vetustas & auctoritas in